

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dictamina Seu Scita Variæ Doctrinæ, Politicæ, Moralis, Stoicæ, Christianæ, & Spiritualis

Nieremberg, Juan Eusebio

Paderbornæ, 1711

Decas IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50306)

ele. potest, semel illata nequit revocari. Con-
& a- nivendum quandoque. Præstat decipi,
nci- quàm diffidere. Gloriosum est Principi
Ju- condonare suis, & quasi ignorare, quod,
iæ, si scisset, dissimulandum non erat.

DECAS IV.

um 31. Damnosius malum est seditio, quàm
ro- bellum. Illud principio sui est medicabile;
gis, dum proficit, mortale: sed & cùm decli-
ou- nat, perniciosum. Ex complicibus casti-
re gandi pauci, sed acerrimè; cæteri clemen-
a- tia obstringendi. Nulli omnino parcere
na- periculosum est. Tantùm perdis, quan-
le- tùm sævieris. Verùm aliud est seditio, a-
& liud querela. Hanc præstat negligere, illi
de tempestivè occurrere.

s, 32. Plus timeat Princeps opera sua, ac
ne hostes alienos. Non vereatur mala susti-
e- nere, sed facere: ex his enim illa nascun-
t- tur. Hæc est differentia Regis & Tyranni.
nt Rex timet subditis, Tyrannus subditos.
ti Ille metuit, nè quid mali eveniat suis, iste
ft nè quid sibi à suis. Status Principis duo-
o- bus conservantur, autoritate & amore;
ri autoritas verò metu, & admiratione.
t, Ipsa gubernandi ratio conciliat stupo-
rem

rem, potentia timorem, virtus amorem.

33. Adſint Regi, qui gubernantem adjuvent, aſt imperare non niſi ſolus debet. Facilis audiat conſulentes, invitus blandientes. Pungunt hi etiam repulſi. & ſi quandoque non nocuerint, nunquam videas profuiſſe. Conſiliis ipſe aſſiſtat: nam mille dolis expoſitus eſt, qui ex ſolo illo iudicat, quod refertur.

34. Qui nimiùm dejectus eſt, cum patitur, nimiùm quoque arrogans eſt, cùm imperat. Nequit alios gubernare, qui non novit alios ſufferre; neque unquam bene præeſt, qui ſuſpicionibus ſubeſt. Tum ſolùm ſecurus eſt de obſequio, quando diffidentia non eſt in ſubdito. At qui ſupervacuâ ſollicitudine metûque agitur, an, & qui, quæ imperavit, adimpleantur, næ ille vel populum ineptè rector eſt, vel ſcopum gubernationis ægre obtenturus; dicendus magis Cuſtos invito- rum, quàm Præſes liberorum.

35. Quem primæ ſtatim Relationes occupant, aut difficultates dejiciunt, ineptus eſt gubernando. Magnanimitate opus eſt, & animo imperterrito, qui neſciat
turbari

turbari illico, aut in quamcunque partem detorqueri. Quidquid allabatur seu boni seu mali, imò illud cujuscunque ponderis, leve videri debet, & commotione suâ indignum.

36. Studiosè advertendum est Principi in differentiam, quæ in distribuendis præmiis, & conferendis munijs intercedit. Præmium respiciat merita, munus habilitatem. Proinde non sunt præmianda servitia officijs, si præmiandū destituat aptitudo: quin imò si duo in idē competunt, quorum alterum merita commendant, fallit idoneitas: alteriabilitas suffragatur, at merita desunt, huic tamen præ illo conferendum erit. Consiliarios illos fideliores censeat, non qui studio placendi ubique applaudunt, sed qui quandoque dissentiant. Amet vera svaderi, non arri-
dentia.

37. Eximiæ Præfecturæ non sunt committendæ plebejis, sed Nobilibus. & ingenuè natis; Multum valet apud omnes, quæ in hominibus est, nascendi felicitas. Securius ab his procuratur Pax, & Justitia Regnorum. Nam qui plurimum debet
sanguis

sanguini, obstrictum se quoque sentit virtuti; neque tam facilè deest officio suo, & hac & illo stimulante ad gloriam. At tamen munia non excedant fungentium merita, neque uno impetu evehantur ad maxima, quos nondum exercuerunt minora. Evectio immodica invidiæ prostat, neque ullos videas graviore censura vexari, quàm qui unico saltu evaserunt ad summa.

38. In Consiliariis, aut Regiis Ministris præstat ingenium quietum ac maturum, acri & curioso. Præsumptio non felicitat eventus, nec emendat errores, in quos induxit. Tractanti cum litigiosis, & diversa ambientibus nihil æquè opus est ac patientiâ & moderatione; tum ut mitiget labores officii, tum ut imminuat molestias importunitatis. Præcipitare, aut non resolvere, utrumque extremum est. Minùs tamen peccat impatientia, quàm morositas. Adverte magis, quid svadere deceat, quàm quid possit evenire. Eventus enim non cadunt sub industriam humanam, sed prudentia & recta ratio iudicandi. Insistere opinioni suæ pertinacia est,

est, quam perperâ constantiam appellâris.

39. Leges Rationi, Magistratus Legibus aptentur. Ubi munia venalia sunt, nunquâ videris res prosperè geri. Pessimû est ab officiis ali, qui officiis funguntur. Habeant stipendia sua, unde vivant, unde videri possint, quod sunt. Sciant autè erecti authoritatē suam, uti initio Præfecturæ licet minima videtur esse maxima, ita successu temporis, quæ maxima fuerit, apparituram uti minimam; dum scilicet primo ad officium accessu humiles, ipso imperandi usu facti fuerint intolerabiles. Nusquam videbis homines tam insensibiliter turgere, quàm ubi cæperint aliis præesse. Quò submissiùs isti parent, hoc arrogantius illi dominantur. Ubi verò in opponentem sese incurrunt, frænum laxant potestati, in obstacula magis ausuræ; sicque sua diffundunt imperia.

40. Forma Regiminis ut apta sit, tribus conditionibus constet, oportet. Sit strictum, sit severum, & constans. Per severitatem non accipe durissimum illud gubernandi genus, quo vel labecula sanguine expiatur: sed serietatem executionis

nis

nis per media rigoris, & lenitatis promovendæ. Per strictum intellige Principis munus, nê, quod ipsius est, divisum sit, aut alteri communicatum imperium. Constantia vult gubernari omnia juxta leges, & veteres mores quocunque accidente non facilè innovandos.

DECAS V.

41. Timenda est Principi adolescentia sua, præsertim ubi fervor exuberat, & experientia deficit. Ætatem illam maturiori credat, ejusque consiliis subdat. Sit licet ingenio felix, non fidat. Quò enim illud acrius est aut facundius, eò faciliùs ut bonorum etiam agrorum inculta, inutili segete luxuriant. Ab aliena manu accipienda est sementis, ut feliciter germinet. Mens vivacior suo seigne consumit. Prudentia non solo usu comparatur, præparanda est studio, & præceptis.

42. Nunquam apud suos eo loco sit Princeps, ut necesse habeant vel tacere veritatem vel amittere gratiam. Amet virtuosos, faciâtque se à virtuosis amari; eòsque liberè versari secum absque periculo virtutis. Actionibus suis securitatem imperet

imperet